



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznür Barın
Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimizin Yüksekova ilçesine bağlı Gürkavak (Şagilord) köyü kırsalında 9 Mayıs 2026 tarihinde meydana gelen patlamada, hayvanlarını otlatan 17 yaşındaki çoban Muhammed Aykut'un yaralanması ve 3 koyunun yaşamını yitirmesi, başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde uzun yıllardır devam eden yapısal güvensizlik rejiminin yeni bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Çocukların, çobanların, çiftçilerin ve kırsal yaşamı sürdüren yurttaşların gündelik hayatlarını devam ettirdiği alanlarda patlayıcı maddelerin varlığını sürdürmesi, yalnızca bireysel güvenliği tehdit eden bir durum değil; yaşam hakkının, kamusal eşitliğin ve yurttaşlık hukukunun aşındırıldığı süreklileşmiş bir yönetim anlayışının göstergesidir.

Başta Hakkâri, Şırnak, Van, Ağrı, Iğdır ve Tunceli olmak üzere sınır hattı ve kırsal bölgelerde yaşayan yurttaşlar, yıllardır görünmeyen ölüm tehdidi altında yaşamaya zorlanmaktadır. Meralar, yaylalar, tarım alanları ve köy yolları; toplumsal yaşamın doğal parçası olmaktan çıkarılarak sürekli risk üreten coğrafyalara dönüştürülmüştür. Bu durum yalnızca fiziksel yaralanmalarla sınırlı sonuçlar doğurmamakta; bölge halkının ekonomik yaşamını, hayvancılık faaliyetlerini, tarımsal üretimini, yerleşim hakkını ve toplumsal aidiyet duygusunu da doğrudan hedef almaktadır.

Patlayıcı maddelerin sivil yaşam alanlarında yıllarca varlığını sürdürebilmesi, bölgeye yönelik güvenlikçi yaklaşımın insan yaşamını önceleyen kamusal sorumluluğun önüne geçirildiğini göstermektedir. Yaşam alanlarının askeri güvenlik perspektifiyle tanımlanması, yurttaşların temel haklarını sürekli ertelenebilir bir meseleye dönüştürmekte; özellikle sınır bölgelerinde yaşayan halk bakımından "istisnai" bir yaşam düzeni yaratmaktadır. Bu nedenle mesele yalnızca bir güvenlik açığı değil; merkezileşmiş güvenlik politikalarının bölge halkının yaşam hakkı üzerindeki sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmesi gereken siyasal ve hukuksal bir sorundur.

Türkiye'nin taraf olduğu Ottawa Antlaşması, taraf devletlere mayınlı alanların temizlenmesi, sivillerin korunması ve riskli bölgelerin etkili biçimde denetlenmesi yönünde açık yükümlülükler yüklemektedir. Buna rağmen özellikle Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı kentlerde kırsal alanların hâlâ ölüm riski taşıyan bölgeler olarak varlığını sürdürmesi, uluslararası yükümlülüklerin uygulanmasına ilişkin ciddi bir siyasal irade sorunu bulunduğunu göstermektedir.

Muhammed Aykut'un yaralanmasına neden olan olay, bölge halkının yıllardır dile getirdiği kaygıların haklılığını bir kez daha ortaya koymuştur. Çocuk yaşta bir çobanın hayvanlarını otlatırken patlayıcı bir cismin hedefi hâline gelmesi; yurttaşların yaşam alanlarının korunmadığını, risklerin bilindiği hâlde gerekli önlemlerin alınmadığını ve kamusal sorumluluğun ertelendiğini göstermektedir. Patlama sonucu 3 koyunun yaşamını yitirmesi ise kırsal yaşamın temel geçim kaynaklarının da aynı tehdit altında bulunduğunu göstermektedir.

Devletin temel yükümlülüğü, yurttaşları sürekli tehlike altında yaşamaya zorlamak değil; yaşam hakkını, güvenli yaşam çevresini ve toplumsal varoluş koşullarını eksiksiz biçimde güvence altına almaktır. Bu nedenle olayın tüm yönleriyle açığa çıkarılması, patlayıcının niteliğinin kamuoyuna açıklanması, sorumluluğu bulunan kişi ve kurumların tespit edilmesi, bölgedeki riskli alanların şeffaf biçimde belirlenmesi ve başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerindeki mayınlı/patlayıcı alanların ivedilikle temizlenmesi demokratik hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızın kayıtlarına göre son 20 yıl içerisinde başta Hakkâri, Şırnak, Van, Ağrı, Iğdır ve Tunceli olmak üzere bölge kentlerinde mayın veya patlayıcı kalıntıları nedeniyle kaç sivil yurttaş yaşamını yitirmiş, kaç yurttaş yaralanmıştır?
2. Yüksekova'nın Gürkavak (Şagilord) köyünde meydana gelen patlamaya ilişkin başlatıldığı belirtilen soruşturmanın kapsamı nedir? Olayın meydana geldiği bölgedeki ihmaller zinciri araştırılmakta mıdır?
3. 17 yaşındaki çoban Muhammed Aykut'un yaralanmasına neden olan patlayıcının niteliği kesin olarak tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse kamuoyuna açıklanmasının önünde hangi gerekçe bulunmaktadır?
4. Olayın yaşandığı bölgenin geçmiş yıllarda riskli alan olarak raporlandığı ya da yurttaşlar tarafından ihbar edildiği doğru mudur?
5. Başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde "riskli alan", "özel güvenlik bölgesi" veya benzeri statüler altında sivillerin kullanımına açık bırakılan alanların toplam büyüklüğü ne kadardır?
6. Son 10 yıl içerisinde mayın ve patlayıcı kalıntıları nedeniyle yaşamını yitiren veya yaralanan yurttaşların ailelerine yönelik herhangi bir kamusal destek, tazmin veya rehabilitasyon programı uygulanmış mıdır?
7. Çocukların, çobanların ve çiftçilerin yoğun olarak kullandığı kırsal alanlarda patlayıcı riskine karşı neden kalıcı ve erişilebilir uyarı sistemleri oluşturulmamaktadır?
8. Bakanlığınızın verilerine göre son 10 yıl içerisinde bölgede meydana gelen patlama olaylarının kaçında etkili bir idari soruşturma yürütülmüş ve kamu görevlileri hakkında işlem yapılmıştır?
9. Gürkavak köyündeki patlamanın ardından bölgede geniş kapsamlı yeni bir tarama yapılmış mıdır? Yapıldıysa kaç farklı riskli nokta tespit edilmiştir?
10. Başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde yurttaşların yaşam alanlarının yıllardır patlayıcı tehdidi altında bırakılmasının siyasal ve idari sorumluluğu hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?